

Oslo, den 5. juli 2021

Landbruks- og matdepartementet
Postmottak@lmd.dep.no

Prinsipiell avklaring og ansvarsfordeling i møte med kolonier av katter

Hjemløshet og katterkolonier er et stort dyrevelferdsproblem i Norge. Lov om dyrevelferd ivaretar i første rekke dyr som har kjent eier, selv om dyrevelferdsloven i like stor grad gjelder for dyr uten kjent eier. Dyrebeskyttelsen Norges 27 lokalavdelinger arbeider daglig for at mange av de dyrene som har gått lenge ute, og ofte er svært syke, får den hjelpen de har krav på etter dyrevelferdsloven. Hvert år får tusenvis av dyr hjelp fra frivillige i vår organisasjon. På tross av at alle har hjelpeplikt og varslingsplikt når dyr lider, synes ikke dette i praksis å gjelde for dyr i kolonier. Verken politiet, Mattilsynet eller kommunene, synes å anse at velferden til disse dyrene er deres ansvar.

Offentlig kasteball

På Mattilsynets hjemmesider finnes det informasjon om hvor man skal henvende seg dersom man oppdager en koloni med hjemløse katter. Der blir man oppfordret til å enten varsle Mattilsynet, politiet eller kommunen;

- Mattilsynet skal varsles dersom kattene det gjelder *lider*. Våre lokalavdelinger opplever stadig at Mattilsynet blir varslet angående kolonier/kattesamling/opphopping uten å agere. Katter blir ikke fanget inn for undersøkelse. Det er mye *lidelse* som ikke er synlig på avstand. Dersom en katt har fin pels, betyr ikke dette at den ikke har tannråte eller øremidd som er så utviklet at trommehinnen er skadd etc. Slikt kan ikke bedømmes på avstand.
- Politiet skal blant annet varsles dersom kattene er et *ordensproblem*, det vil si dersom de skaper uro, bråk eller er til hinder i trafikken.
- Kommunene skal varsles dersom kattene utgjør et *helse -og miljøproblem*, det vil si dersom kattene lukter, markerer, graver ned avføring i sandkasser og blomsterbed eller roter i søpla. Dyrebeskyttelsen Norge opplever stadig å måtte bistå med innhenting av dyr fra personer i kommunale omsorgsboliger. Som regel har dyreholdet gått svært galt, uten at kommunehelsetjenesten har agert.

I de fleste kolonier/store ansamlinger av katter vil noen lide, noen utgjøre et helse- og miljøproblem og noen være et ordensproblem. Noe som betyr at de ulike instansene har ansvar for ulike individer i en slik koloni. I praksis tar verken kommunene, Mattilsynet eller

Dyrebeskyttelsen Norge

politiet på seg dette ansvaret. Dette gjør at de fleste velger å kontakte Dyrebeskyttelsen Norge sine lokalavdelinger for å få hjelp til dyr som åpenbart lider, som er hensatt i hjelpeløs tilstand og som utgjør et helse- og ordensproblem. Det er lettere å få hjelp av frivillige i Dyrebeskyttelsen Norge enn å gå igjennom en offentlig labyrint der man ikke vet om bekymringsmeldingen eller varslingen fører frem.

Sykdom, skader og lidelse

Det finnes ikke villkatter i Norge. Katten er en domestisert art som er introdusert til landet og tilpasset et varmere klima enn det vi har her. Hjemløse katter er katter som har kommet på avveie (f.eks. blitt borte hjemmefra eller dumpet av eier). Ukastrede katter vil formere seg og det blir fort mange avkom, som også ender opp som hjemløse. Hjemløse katter vil over tid lide. De får sykdommer og parasitter, skader og sår. Mange er feilernærte og/eller underernærte, og har andre plager som følge av dårlig levestandard og manglende oppfølging, tilsyn og stell. Realiteten er at disse dyrene har svært dårlig dyrevelferd og at dyrevelferdsloven i praksis ikke gjelder for disse dyrene. Mattilsynet tilbyr svært begrenset økonomisk støtte som regulert i «Forskrift om godtgjørelse for nødhjelp til dyr». I praksis dekkes kun avlivning av dyr som er skadet og/eller syk, dersom de blir fraktet til veterinær. Mattilsynet betaler ikke for spesielle undersøkelser, oppstalling eller etterbehandling, og dekker heller ikke avlaving av friske, forvillede katter eller for tester for å avgjøre om kattene er syke eller friske. Mattilsynet bistår sjeldent med innfangning av dyrene slik at de kan få behandling eller avlives. Det er med andre ord sjeldent at Mattilsynet griper inn i saker som omhandler hjemløse dyr, selv om vi vet at disse dyrene lider og mange av dem dør grunnet kulde og mangel på mat i vinterhalvåret.

Ifølge dyrevelferdsloven har alle hjelpeplikt og varslingsplikt når dyr lider. Det er vanskelig å forstå hvordan hjelpeplikten og varslingsplikten skal være til nytte for dyrene så lenge det ikke har noen effekt å varsle, fordi ingen instanser vil hjelpe. Hvordan skal folk ta hjelpeplikten på alvor, når verken Mattilsynet, politiet eller kommunene iverksetter nødvendige tiltak for å få bukt med koloniproblematikken på tross av gjentatte varsler?

Slik situasjonen er nå, overtar Dyrebeskyttelsen Norges lokalavdelinger mye av ansvaret for både hjemløse katter og kaniner. Dette kommer i tillegg til å overta dyr fra Mattilsynet og politiet fra tilfeller der dyr blir tatt fra eier som et resultat av vanskjøtsel eller mishandling. I slike tilfeller overtar vi mange dyr på en gang og våre lokalavdelinger bruker enorme ressurser på å få disse dyrene friske, rehabiliterte og omplasseringsbare. Det at dyr som blir mishandlet kan få en ny sjanse er viktig for at folk skal ha mot til å varsle om at dyr lider og dermed viktig for velferden til mange dyr. Hjemløshet, og store opphopinger av dyr i kolonier er alltid et resultat av dårlig dyrehold. Dyrebeskyttelsen Norge arbeider derfor aktivt for obligatorisk-ID merking av alle familiedyr.

Dyrebeskyttelsen Norges lokalavdelinger vil gjerne hjelpe alle dyr, men det må gjøres i samarbeid med instanser som Mattilsynet, kommunene og politiet. Å få til en tydelig rollefordeling mellom instanser for å få bukt med koloniproblematikken har vist seg å være utfordrende. Hjemløse dyr har blitt en kasteball i det offentlige systemet, hvor de ulike instansene forsøker å skyve ansvaret vekk fra seg selv, og over på andre. I enkelte områder har dyrevernsorganisasjoner et godt samarbeid med Mattilsynet, og i noen kommuner bevilges det penger til dyrevernsorganisasjoner. Hvordan dyrevelferdssaker med hjemløse

Dyrebeskyttelsen Norge

dyr håndteres, avhenger med andre ord av hvor i landet man befinner seg. Slik kan vi ikke ha det, dyrevelferdsloven må beskytte dyrene uavhengig av geografi.

Trenger en avklaring

Vi trenger en rolleavklaring og bedre samhandling for å få bukt med hjemløse dyr og vi ber derfor om en redegjørelse på hvordan rettsvernet til hjemløse dyr skal ivaretas.

Problemområdene er i stor grad relatert til landbruket, avfallsanlegg, dyresamlere, kommunale boliger for personer med assistanse fra kommunen, fiskerianlegg og hyttefelt. Det finnes også enkelte frittstående kolonier og noen tilfeller der enkeltpersoner mater dyr i kolonier.

Dyrebeskyttelsen Norge ber med dette om at det blir utarbeidet en rolleavklaring mellom Mattilsynet, kommunene, de aktuelle næringsaktørene og politiet for å få avklart i hvem som har ansvar for at dyrevelferdsloven følges i hvert av de overnevnte tilfellene, i tillegg til en redegjørelse for hvordan denne rolleavklaringen skal fungere i praksis. Det ville være en fordel med kommunale dyrevelferdsplaner for å utrede lokale problemområder, og samarbeidsløsninger for å bedre dyrevelferden i Norge.

Dyrebeskyttelsen Norge mener det hadde vært til stor fordel for Mattilsynet og ha en sentral ressurs med kompetanse på dyresamlere, da vi ser at Mattilsynet blir spilt ut over sidelinjen i saker med slik tung psykiatri. Vi mener dyresamlere og annen tung psykiatri ikke går så godt i hop med ordinær forvaltningspraksis og at kommunehelsetjenesten må engasjeres fra starten. Det er uholdbart at dyrene skal lide fordi de har en eier som er psykisk syk. Alle dyr er omfattet av dyrevelferdsloven også de som er eid av personer med psykiske lidelser.

Bård Kirkeeng
Sentralstyreleder
Dyrebeskyttelsen Norge

Åshild Roaldset
Daglig leder
Dyrebeskyttelsen Norge

Referanse:

Hvordan kan vi unngå hjemløse katter?

https://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/kjale dyr_og_konkurransedyr/katt/hvordan_kan_vi_unngaa_hjemlose_katter.1448